

Հ Ա Ս 8 Է

Rédaction du Journal arménien

ARCHAIOUYCH

(EGYPTE) LE CAIRE

ԲԱՆՈՒԹՅԱՆ ՓՈՒՐՈՍԵՆՆԵՐ

ԱՐՁԱՅԻՆ

ԱՐՁԱՅԻՆ, ԳՐԱԿԱՆ, ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԱՆԿԱԽ ՀԱՅԱԹԵՐԹ

ՊՈՍՏԱԿԱՆ

ՆԳԻՊՅԱՆ

Տարեկան գրե. սղջ 30

ԱՐՏԱՍԱՀԱՆ

Տարեկան գրանգ 10

Փոստագրով ՅԱԵԼՈՒՄՆԵՐԱ լուսարկի վերաբերյալ գրեթե պիտի ըլլան.

Քե՛ ԱՐՇԱԼՈՅՍԻ եւ թե՛ ՏՊԱՐԱՆԻՆ վերաբերեալ ներքին խնդրոց համար պիտի ե ղիւնեղ ներքադրուեալ հասցեով թերթիս Մասախարախե՛, որ կ՛

ՊՈՍՏԱԿԱՆ ՓՈՒՐՈՍԵՆՆԵՐ

ԿԵ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԾԱԲԱԹ ՕՐԵՐԸ

Յօդուածագիրները ուղղակի պատասխանու աւ ըն իւնց գրածներուն

ZUSC 20 ՓԱՐԱ ՈՂՁ

ԳՐԱԿԱՆ ԳՐԱԿԱՆ

Ա. Անն. Իզմիրլեան Սրբազան, «ՏԻՈՒՐ ԺՊԻՏ» ի հրատարակման առթիւ յիշատակայ քարտեզի մասին կը յիշատակէ և նոյն գրագրի հետեւեալ կէտէն.

ՊՍՏԻՍՏՐԱԿԱՆ ՀԱՅՈՑ ԼՍ.ՄԱՐ 518

4. Պոլիս 27 Յունիս, 1909

Անդունեցածար

Գեորգ Է. Ֆէնտի Մ. Պերպերեան Գահիրէ

Ստացանք Ձեր գրոյն հետ Ձեր աշխատասիրած գրքերը՝ «ՏԻՈՒՐ ԺՊԻՏ», որուն հասցիքը ամբողջովին Հնչյատանի սովետաց տրամադրելով՝ առիթը կրնձայելիք զուարթ ժպիտով համակելու Ձեր ստիպումն չհամարելն եղբայրներն, սրք ստուար են թուով:

Կը դպնէք Ձեր եղբայրսիրական ազնիւ զգացումներն և յայտնելով մեր շնորհակալութիւնն կը նուիրեմք ձեզ մեր հայրական օրհնութեանց հետ սիրոյ սղջոյնը:

Ձեր գիրը յանձնուած է նպաստից Յանձնաժողովը նկատաւմանը:

Ազովարար

Պատրիարք Կ. Պօլսոյ

ՄՍՏԻՍՏՐԱԿԱՆ ԱՐՇԱԼՈՅՍԻ

ԵԳԻՊՏԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐԸ

ՎԵՐՁԻՆ ՎԵՑ ՏՐԱՊՈՒՄՆ ԵՐՁԱՆԻՆ 1903 — 1908

Ա. Եգիպտական Մատուցում. Բ. Միթիկ. Եր. Գ. Անկեսացած դեմքեր. Դ. Կրթական հաստատութիւն և Բարեգործական ընկերութիւն. Ե. Ազգային Առաջնորդարան. Զ. Վերջապան:

2.

Վերջապան

(Շարունակութիւն նախորդ թիւէն)

Մեր այս ընդհանուր տեսութիւնը կարելի չէ փակել առանց ծափահարելու անգլոյս Հայ Հոռովմէական հասարակութիւնը՝ իր մէջ ժամանակէ մը ի վեր երեւան եկող ազգային ինքնազիտակցութեանը համար:

Եգիպտոսի Հայ Հոռովմէական հասարակութեան ծանօթ անձնաւորութեանց գիտնական վրայ արդի Խալի Բարձրագատիւ Ազգայն Հիւմի Բ. 21 Բամատան 1323ի (18 Նոյեմբեր 1905ի) հրովարտակով հաստատեց կազմական կանոնագիրը. ըստ այս կանոնագրի թէ, Գահիրէի և թէ, Աղեքսանդրիոյ Հայ Հոռովմէական հասարակութիւնը կ'օժտուի մէջ մէկ Վարչական Ժողովներով՝ որոնց մեր մէջ Գաղաքական Ժողով անունը կը արուի: Այս Ժողովներէն իւրաքանչիւրը բաղկացեալ է ինն անդամներէ, ու թէ աշխարհական և մին կրօնական: Վարչական Ժողովէն զատ կայ նաև Բնդհանուր Ժողով մը (*): Ըստ այս հրովարտակի Ազգային Վարչական գործերու տեսչութեանը մէջ իր դերը և ձայնը կրօնեայ աշխարհական դասը, ըստ մը որ մեծապէս գովելի է, և ասի առաջին քայլն է կրօնաւորներու լուծէն միանգամ ընդ միշտ ազատելու համար: Ժողովը կրօնաւոր եկեղեցւոյ շնորհակալութեան մէջ, թող պատարագէ որքան որ կ'ուզէ և իր ամբողջ արամադրելի ժամերուն լիաթօք քարոզէ արքայութեան ու դժոխքին վրայ. բայց հանդերձեալով այդքան զբաղուի մէկը թող գէթ զմեկ հանգարտ թողու և ո է կերպով չի միջամտէ մեր այս հոգեզէն կեանքին գործերուն. հոգեւորականները հոգեւոր գործերու մէջ և աշխարհականները մեր ապրուած կեանքի գործերուն մէջ, ահա սրոյ սահմանը: Ինչպէս պատմութեան մէջ կը տեսնենք, ամենուրեք կրօնաւորը սրոյ դասակարգ մը կազմած է և միշտ փորձած է իր ակերտուն մէջ առնել ժողովուրդը. մարդուս կեանքին մէջ տեղի ունեցող գլխաւոր դէպքերուն վրայ միշտ կրօնական դրօշմը փակցուցած է: Տղան կը ծնի, հարկ է որ կրօնաւորը աղօթքներ մղննչէ և արարողութիւններ կատարէ, որպէս թէ առանց ատոր ներկայութեանը այս աշխարհը նուազ հիւրընկալ պիտի ըլլար: Տղան մեծցաւ, չափահաս եղաւ, պիտի ամուսնանայ, հարկ է միշտ կրօնաւորը որ այդ գրելութիւնները միայն է. ի՞նչ, երկու փոքր:

(*) տե՛ս Journal Officiel, 25 Novembre 1905

րազել սիրայեղձ սրտեր պէ՛տք ունին միթէ ատոր աղօթքներուն՝ իրենց միտքիւնը կատարեալ ըլլալու համար: Վերջապէս երբ մահը զմեզ կրկին հողի փոշի կը վերածէ, փոսին վերեւ կրօնաւորը պէտք է դրանուի. արդեօք հողին ծանրութիւնը թեթեւցնելու համար է մեր վրայէն: Ամէն պարագայի մէջ կ'իմէ առայժմ օձիքնիս ամբողջութեամբ չենք կրնար ազատել իրենց դրացնութիւնէն, գէթ անհրաժեշտութեան մը պէտք է ընենք՝ ո՛չ թէ կրօնաւորը աշխարհականին վրայ ունէ «քօնթօլ» ունէ քննչութիւն ունենալու չէ, այլ աշխարհական դասակարգը միշտ և ամենուրեք անպայմանօրէն պահելու է իր վերին հակողութիւնը կրօնաւորին վրայ սրայեղձ շարիքին առաջը գէթ մասամբ առնուած կ'ըլլայ:

Այս տեսակետով մեր Ազգային եկեղեցին, անհառու առաւելութիւն մը ունի: Մեր եկեղեցին ուսկալարական է չէնքովը չինուածքովը կազմութեամբը, և մեր մէջ աշխարհականին հեղինակութիւնը շատ աւելի բարձր է քան թէ կրօնաւորինը:

Ասի շատ յաջող դադափար մ'է Ազգատարինամ ընկերութեան մը համար. աղքատներուն տունները այցելել, սկանաւես ըլլալ պէտքին, կը նշանակէ մատը դնել վերջին վրայ և զանազան կեղծք տնանկ աղքատէն (1), որովհետեւ շատ անգամ իրական աղքատը այն չէ

(1) Այս պարագային ալ կարգ

որ կը մուրայ, այլ այն որ չ'է կարող և կամ չ'ուզեր գիմել հոս ու հոն: Նոյնպէս շատ յանձնարարելի է նպատակները ուղղակի և առանց միջնորդի բաշխելու դրութիւնը, մէջտեղէն միջնորդը վերնալով՝ միջնորդչէքն ալ վերցուած կ'ըլլայ:

ՅԱՐ. Լ. Ս. ՇԱՄԼԻՍԻՆ 31 Դեկ. 1908

(Շարունակելի)

ՎԵՐՁԻՆ ԴԱՏԱՍԱՆ

Պ. Ե. Օսեանի այցելութիւնը

Անդադրակի պատասխան մէկ փակիւնտու...

Պ. Ե. Օսեան, որ տասնեակէ մը աւելի տարիներ Եգիպտոս ապրեցաւ, որ այդ ձեռք տարիներուն մէջ շատ մը խառնախնձեր փրջեց, և նոյն չափ և աւելի ալ երգիծարանութիւններ դրելով մեզի ամենս ալ զուարճացուց... շատ անգամ նոյն իսկ բնագրութիւն ծածարներ խլելով մեզմէ, որ (Պ. Միքայէլ Կիւրճեանի խիստ հետաքրքրական ՄԵՂԱՅԻՆ ԲԱՆԵՐԷՆ մէկովը բացատրած ըլլալու համար) գրական ճախարաններու առթիւ՝ մէկն ու միւր իր երգիծարանական շնորհքին քաջքուքներուն և գիտելիաց առարկան ըրաւ, որ վերջապէս՝ իր ամենօրեայ Արեւը լքելով՝ Եգիպտոսի մշտակապտոս հորիզոնին և ձրի ընթերցողներուն հրաժեշտ տալու որոշումը ըրաւ, ինչպէս կ'երևի, պարտականութիւն համարած էր ինծի ալ վերջին այցելութիւն մը առ իր Գահիրէ դրստունութիւն օգտուելով...:

Հակառակ որ Պ. Օսեան ինծի բարեկամութիւն կեղծելով՝ ետևէս իմ միտքս կերած էր շատ անգամներ, մը նախընթացաւոր... զեղծումներու առաջին անունը համար, պէտք է որ հերթապտօք ամուսնացեալ, տարիքը առտիս, խղճամիտ և իր բարոյականը անպայմանօրէն մաքուր եղած ըլլայ, հակառակ պարագային կրօնականին կամ մէկալին ըրածը ուրիշ մը պիտի ընէ, ինչ որ հիանալի բարեկարգութիւն մը չէ:

հակառակ որ ամեն ատեն առիթներ ստեղծած և օգտուած էր զիս ալ քաջքընու - վերաւորելու աստիճան - հակառակ որ մտայած էր թէ՛ Աղէքսանդրիոյ Շէրիֆ բաշայ պաշտային մեծ պախալիս ներսի սարունը երեք ասրիներ առաջ միտսին զիս զիս զաւաթներ իրարու զարկած էինք (ս'չ բաղխած) Ե. Բաշայեանն ալ միտսին, ճշմարտութեամբ ըլլալու համար, կ'սպասէր որ իր մեկնումէն առաջ անդամ մըն ալ զինքը տեսնէի, իրեն վերջին քննարկ բարոյքը լսելու հետ, իր իմ նկատմամբ ըրած կարգ մը շարժականութիւններուն, որոնք գիտէի թէ՛ լոկ ուրիշները զուարճացնելու նպատակաւ ընելու ըստիպուած էր, հաշիւը պահանջելու, և վերջին դատաստան մը ընելու համար: Ա. Պ. Օտեանն պարտազանց չ'դատեցաւ. ահա՛ իր գովելի առաջ ինտրիւսիոնէն մէկը:

Մեր տեսակցութիւնը՝ քիչ մը հրապարակի նիւթ ընելու համար՝ սեթեթեմէն չ'պիտի ընեմ. գրական յինձու բառերով և գեղեցիկ գրչութեան փերաբերող ստացուածներով ու դարձուածներով չ'պիտի խօսեմ իմ ըսելիքներս, ասոնք՝ ամանց գրադիտաց մենաշնորհն են. և հետեւաբար մեզի պէս սովորական մահկանայններու իրաւաստութեան սահմաններէն դուրս ուրեմն իրողութիւնները կարելի եղածին չափ ճշգրիտ և բնական գոյններով ներկայացնելու պիտի ջանամ. « պէկ պէկ իլէ սէօլէմիշ » ին պէս բան մը:

Պ. Օտեան իր այցելութիւնը ծանուցանելու համար ինձի, իր « Բնաք բարոյք » ի հաշիւն Ե. Բաշայեանի յերուն ընծայած ամանց տարեցոյցը՝ կանխաւ ներսու բարեկամներու հետ զրկած էր « Արշալոյսի Տպարանը »:

Կարգացուեցաւ և կուշտ ու կուռ ինդալու համար արտոմակի պէտք չ'կար արդէն. Պ. Օտեանի շաղփաղիութիւնները, որամտութիւններով խառն՝ կարգալ ու չը ինդալ կարելի չէր...

Օրինակ մը ահա. « Մայիս 10. - Խառնակութիւնն օգոց և ԱԶԳԱՅԻՆ ԽՆԳՐԱՅ (ստորա գծուած մեր կողմէն է):

« Մայիս 20. - Առանց մեր հարուստներուն գրպանէն կուտ մը եզլելու, Պօլսահայ բարբառը կը հարստանայ շատ մը Գերմանո - Ռուսո - Ռուսահայ խմբաւոր, զժողովուրդ հունչ, անմարտելի բառերով, որոնք իրենց մուտքը կը գործեն հաստներու լեզուին մէջ՝ ազդու բանաստեղծութեամբն կողմատանայ բեմադրանքներու. Բէակցիտ. ֆրակցիտ. էլիլիւցիտ, պրօլէտարիտ, տեղիցիտ, ապիտացիտ, պիքօլիտ, սանկիւշախիտ, տաքիտ, տէխնիքա, մասսա, կապիտալիտ, ապցուրտ, ֆազիտ, կրիտիքական, կոնկրէտ, պրօկրամ, պրէսթիթ, տիցիլինտ, պրօպլէմ, պրիլաւ, պրուչքի, խարուչքի, խարաչք, ... քրալօ »

Վարով պրոսթրօմիս, հասարակ բառութեան էլլելով ազգային մը նախն հաստատութիւն մը դարձած է: Ա. կ'աւելցնէ. « Յ. Գորգէն ոսկեղարու հայերենով բարբառոս բառերու այս արշաւանքին գէմ բողբ բարձած ըլլալուն համար ճեղորի կ'ենթարկուի »:

Օտեան մտայած էր միայն այս կարգին մէջ յիշատակելու « բարեգործական պաշտարք » և աշխատարեանն տուր, որոնք հիմնադրուէ շատ մեծ ելեմուտ ունին և կարեւոր գործեր կ'ընեն... որուն վաղը բնական ճամբով՝ Մայիս 10 էն յետոյ աւելի ընթացիկ պիտի ըլլայ և քաջիկ, ուրախեալ Մայիսի կէսէն յետոյ է որ « Միւլէօն Սիւնակեցիի և Յ. Ճանկիւլեան տեղը - կեցիկ » համբաւուր օրերը կը հասնին. Ա. դարձեալ՝ այդ բարեկան պաշտարքն սուրբաբար կը շատնայ և աշխատարեանն տուր յաճատորները իրար պիտի ուտեն: Թո՛ղ « Յ. թօլան » ուղածին շափ պօռայ թէ՛ « բաժին կուղեմ... »:

Հիմայ ձեզի հարցնեմ. Պ. Օտեանի այս տողերը արտոմակեան հետ ինդակ ալ չ'են պատճառեր:

Հաղիւ քառորդ ժամ մը անցած էր այդ առաքեալ թղթարեւերուն մեկնումէն, « Արշալոյս » ի շատ անշուք տպարանին դռնէն ներս մտաւ Ե. Օտեան. « Արի՛ ճանգամ մ'աղ ողբացեալ Ա. Արիփար, աղի, բաւական տարբեր պարագաներու բերմամբ, նման այցելութիւն մը ազլու համար այդ ձեռք ներս մտած էր, և քիչ մը զարմացալ յիշոյ, փափաք յայտնած՝ որ իր « Շիրակի » ալ թերթ փոխանակենք... »:

Ե. Օտեան. - Բարի լոյս ձե՛զ: Ես. - վա՛յ. Պ. Օտեան... ծա՛ դուն հոս ի՞նչ բան ունիս մեր քով: Դեռ երկու վայրկեան չկայ երկու բաներներ քու սա տեարակը (տեսալը ցոյց տալով) ինձի բերին, որ ումանց հասցէին ուղղած քարթիւնները աչքէ անցնեմ. ալ ի՞նչ համարձակութիւն...:

Օտեան. - Դուն ինչո՞ւ ինձի գէմ վերաւորիչ յօդուածներ կը հրատարակես...:

Օտեանի այս պէպիկ մը անմեղունակ առարկութիւնը լսելու աններդաւախ գանուէլ, արդէն ո՛ր և է լուրջ մարդու ներքի չէր:

Ես. - քանի որ այդպէս է... հրամայե՛ սա մեր խեղճուկ արտոմակի վրայ նոտիք. նայինք ի՞նչ կայ ի՞նչ կ'ընես. կ'երթամս կըր եղբ...:

Օտեան. - աղէկ եմ. Պօլիս պիտի երթամ « Հայրենիք » պիտի հրատարակենք Երանազարին հետ: Ես. - Բոցը զիտես որ հիմայ Պօլիսի մէջ յաշտոյլը դժուար է: Ես թերթեր կան շատ մ'ալ Ա. կըն-ուելներ: Մանաւանդ օր Յ. Երանազարը՝ լսածիս նայելով՝ լուսամտական բերող պաշտօնի մը պիտի անցնի: Տղայ. չըլլայ որ քեզի պղք մը ընեն. պէտք եղած երաշխաւորութիւնները ունի՞ս...:

Օտեան. - Այո՛, նամակ ունիմ Երանազարին: Ապահով և զոհարար յիշ ամսական. « ուղղական ունակութիւն » առաջ այս պէտք է: Ատկէ զատ մայրս միտակ է. հօրս մահուամբ բոլորովին առանձին մնաց և ինձմէ զատ ուրիշ միտակարութիւն մը չունի. երթամ...:

Ես. - Եղբայրք Պօլիս չ'պիտի վերադառնայ:

Օտեան. - ո՛չ. անիկայ Հնդկաստան է և վերջնապէս հոն հաստատուած:

Ես. - Սո՛ւրճ կ'առնես թէ՛ զիս պիտի... Բարի որ մեզի չես մոռնար... ու ամաք բարոյի ալ եկած ես, արտօմակը բացուելու համար... զիսկայ մը ա՛ւ գոնէ. կէս օրն ալ մտ է...:

Օտեան. - Սուրճ մը... Ե. ՅՈՐՈՍԵԱՆ (Շարունակելի)

ՍԱՂԻՍԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ
ՔՆՆԻՆԵՐԸ ԾՈՒՂԱԿԸ ԻՆՍԱԾ

Ազգ. թերթերու մէջ քանի մ'անգամներ կարգայինք թէ՛ այս ինչ ու այն ինչ եկեղեցականը և աշխարհականը Սաղիսական գործերու կարգադրութեան համար քննիչ ուղղուած է. յաջորդ շարժու գարձեալ կը կարգայինք որ նախորդները հրատարած են, և այս անգամ ուրիշներ ընտրուած, ինչպէս շատերու նոյնպէս մեզ հանելուկ մը դարձած էր այն ընտրութիւնները և հրատարակները:

Բարի մ'անգամներ այս անշուք վարձերը ընելէ յետոյ, ալ տեսնուեցաւ որ, ոչ ոք յանձն կառնէ Կեղրոնէն երուսաղէմ գալու համար, նոր ինն գիւտնապիտութեամբ! Վերջին անգամ երեք քննիչներ կ'որոշուին տարբեր տարբեր տեղերէ, օրինակ մին Տրապիզոնէն, որ թըրքաբարս մ'է և բառ մը խի հայերէն չը գիտեր, և ընտու տեղեկութիւն չունի թէ՛ ի՞նչ է երուսաղէմի գործերը, ո՞վքեր են անոր գերակատարները, ինչէ՞ն ծագում չառած են, և ո՞ւր յանգած են. այս թըրքաբարսն է Գեորգ Փիլիքի էֆ. և կընտրուի այն նպատակաւ, որ պէտքի առանց ինդիլը ուսումնասիրած ըլլալու. լոկ իբր կոյր գործիք, իր ձեռքի հրահանգը գործադրէ! անիկց աւելիին պատասխանատուն ինքը չ'է, թէ և ինքը փաստաբան մ'է և օրէնքները լուստումնասիրած է. և շատ մ'ալ գաստեր տեսած է օրինաց սահմանին մէջ, բայց կրնի թէ՛ այս պարագային օրէնքը...:

Երկրորդը կը արուի Աղէքսանդրիայէն. Հայկազն էֆ. Պէկեան, համալսարանական մը և եւրոպական լեզուներու աւելի հմուտ է, քան հայկականին, ալ ընտանի է որ, հայերէն թերթերէ աւելի եւրոպական թերթեր պիտի կարգար, և որով այս ալ խնդիրը նախապէս ուսումնասիրած չ'էր, և քիչ ժամանակի մէջ ալ չ'էր կրնար ուսումնասիրել. և հիմնապէս ուսումնասիրելու ալ յոգնութիւնը յանձն չը պիտի առնէր, և բաւ պիտի համարէր միայն ի ձեռն ունեցած հրահանգը գործադրելու իր համալսարանականի ճիշտ դարձուածներով բայց եկուր տես որ « Աստուած յիմարները ընտրեց այլաբար իմաստունները պատանձեցնելու համար: Երրորդ քննիչն է. Յակոբ-Ա. շատ եղբիկ. և Իզմիրէն կրնարուի թող Յակոբ-Ա. շատ Սրբազան խնդիրը ուսումնասիրած ըլլար, բայց բնական էր որ, զինքը զրկուին կամքէն աւելի բան մը չը պիտի կրնար

ընել. քանի որ հրահանգով մը իր գործերու սահմանը վճարուած էր, և եթէ չ'գործէր այն ատեն...:

Այս երեք Պատ. քննիչներուն պաշտօնական նամակաւ հրաման կ'ըլլայ որ իրենց գտնուած տեղերէն ճանապարհ ելնեն, ու ե՞րբ և ո՞ւր որ երեքը իրարու հանդիպին, այն տեղ բանտն կնքուած հրահանգը, երեքը մէկտեղ միայն Յոպպէ պիտի կրային հանդիպիլ. Յոպպէ արդէն երուսաղէմ ըսել է. Նախ Աղէքսանդրիայէն Հայկազն էֆ. կը հասնի Յոպպէ, և հոն 7-8 օր չ'կուգար սէ իր միւս ընկերաց, անոնք ալ կուգան, և ըստ հրամանի Յոպպէ կը բանտն հրահանգը, քննիչներու խի բառով « ՍՈՍԿԱՅԻ ԻՍՆ ՄԸ » այս տեղի լսածնուս ու գործերուն բուրոյլին հակառակ: Հոն կը հասնի ինչ որ խտրուած և ծուլակը ինկած են, բայց ի՞նչ օգուտ Յոպպէէն գառնալ չըլլար, եկան երուսաղէմ, և քանի մը յուսահատական ճիգեր ընելէ յետոյ, տեսան թէ՛ այն տեսակ ուղարկիլ հրահանգ մը գործադրել անկարելի է. Փետր. 6ին (Հ. Տ.) ձգեցին ու առաւօտ կանուխ առանց ոչ ոքի բան մ'ըսելու ետ դնացին, որպէս թէ Յոպպէ նոր հրահանգի պիտի սպասեն:

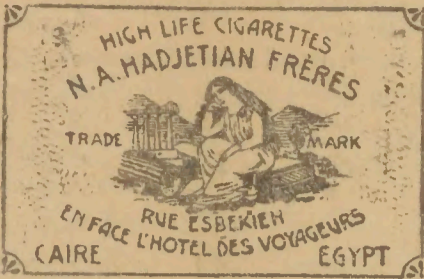
Քննիչներու գալու և երթալու մասին այսքան մը խօսելէ յետոյ, թող ներսի մեզ ըսել թէ՛ երուսաղէմի միաբանութիւնը իր Ս. Նախապահով, ըստ Ազգ. Սահմանագրութեան օրինաց և միաբանականներէն կանոնադրի արտադրութեան (վաւերացեալ Ազգ. Սրբափ. Ժողովէն) համարատու և պատասխանատու է. Ազգ. Սրբափ. Ժողովին, և ոչ վարչական ժողովներուն, ալ ի՞նչ իրաւաստութեամբ վարչութեան Ս. Նախապահը առանց երեսփ. Ժողովին, ինքնազլու իր հրահանգ կը պատրաստէ և քննիչ կը զրկէ, ինչո՞ւ այն հրահանգը Ազգ. Սրբափ. Ժողովը Դիւանը չի պատրաստէր, և Ընդհ. Ժողովին վիճարանութեան չ'ենթարկէր, ու անկէ յետոյ Ս. Նախապահին ու Ատեմաղեպի ըստորադրութեամբ չի զրկէր, որ եկող քննիչները կարողանային գործադրութեան գնել, և իրենցմէ առաջ ընտրուածներն ալ սիրով յանձն առնէին գալ, և չի հրատարակին: Վարչութեան Ս. Նախապահը օրէնքին պահպանն է, անթերի գործադրել զայն. ո՞ւր է և ինչո՞ւ. չեք լելիք այս պարագային անոր գործադրութիւնը, օրէնքի ստանկիտ ըլլալէն որքան որ ազգք սուտեց բարոյագէտ և նիւթագէտ միթէ բաւական չէ: Վարչութեան Ս. Նախապահը 12 տարիներ երուսաղէմ ապրելով շատ լուստումնասիրած է վանական խնդիրը, և գիտէ թէ ի՞նչ բանէ ծագում առին. և ո՞վքեր են անոր գերակատարները, ինչո՞ւ ճշմարտութիւնը չի խոստովանիլ, և ինչո՞ւ այն տեսակ հրահանգ մը պատրաստել չի տար, որ անոր գերակատարները երեան ելնեն. ինքը այսօր ընդհ. ազգին Պատրիարքն է, և վարդաւան Կաթողիկոսը, այլևս ինքը ընդհանուր ազգին կը պատկանի և փոխադարձաբար ընդհանուր ազգըն ալ իրեն. ալ իրեն հետ ի՞նչ վերաբերութիւն ունի կուսակցու-

ՄԵԾ ՎԱՃԱՌՄՏՈՒՆ ԾԻՄԻՈՏԻ

ԵՒ ԸՆՏԻՐ ՄԻԿԱՐԷԹՆԵՐՈՒ ԳՈՐԾԱՐԱՆ

ՎԱԿՂ - ԷԼ - ՊԻՐԲԷ ՓՈՂՈՑ ԷՕԶՊԷՔԻՅԷ

ՄԵՓԱԿԱՆԱՏԵՐԲ

Ն. ԵՒ Ա. ՀԱՃԻԹԵԱՆ ԵՂՐԱՐԻ

ՅԱՏԿԱՆՈՇԸ ԽՐԵՆՑ ՎԵՐԱԳՈՋԵՍԱԼ Է :

Արեւելեան ընտիր ծխախոտներէ պատրաստուած թարմ սիկարէթներ անմրցելի աժան գներով ունենալու կամ վաճառելու համար, ամէն անգամ և ամէն տեղերէ աւելի՝ պէտք է նախընտրել մեր վաճառատունը :

Առաջնակարգ տեսակներէ Եւրոպական սիկարետներու լաւագոյն զանազանութիւնները գտնելու համար հարկ չ'կայ հոս ու հոն ժամաւաճառ ըլլալու . բաւական է անգամ մը անպատճառ այցելել մեր վաճառատնին :

Պարսկական ամենաբարձր թէմպէքի ալ և ալ տեսակները բացի մեր վաճառատունէն, ուրիշ տեղերէ գնելը պարզապէս սխալի է :

Մեր վաճառատունը վերջապէս, գիներու աժանութեամբ, տեսակներու բազմազանութեամբ ու ճոխութեամբ և ալ ամէն տեսակէտերով, և մասնաւոր գործածել որոշած ապրանքներուն թարմութեամբը անմրցելի է, որուն անժխտելի ազդեցութիւնն է մին ալ զարգացած եւրոպացիներէ օրըստօրէ մեծ քանակութեամբ և ստուար թուով եղած յանձնարարութիւններն են :

Ն. ԵՒ Ա. ՀԱՃԻԹԵԱՆ ԵՂՐԱՐԻ

Վան) 100, Գառնիկ Գանանեան 30
 Ա. Ա. Ֆէնտեան 40, Գ. Լէքէճեան 200, Հաճէթեան Եղարք 300
 Եղիա Շահպազեան 40. Մկրտիչ Պալլըքեան 300, Բարսեղեան Եղարք 100, Միտր. Սարգիսեան 60
 Ս. Իփիգենիան 300, Յ. Ազնաւոր 200, Անդրանիկ Ֆէնտեան 100, Գ. Իսպէնեան 390, Բրուտեան Եղարք 50, Յակոբ Տէօլլէթեան 200, Յ. Լաչինեան 50, Ներսէս Վարդանեան 200, Առաքել Պէպպէրեան 200, Կարպետ Գըմբեան 100, Աշոտ Ս. Բրուտեան 50 Միշէլ Աննո, Յակոբ Գանիկեան, Ե. Մ. Պալպալեան, Գառնիկ Պալալ, Տիկին Պալալ, 20ական զրէն 100, Պ. Սընգեան և Տիգրան Փալալ 10ական զրէն 20

Գումար 5144
 Գիր. նախորդ ցանկ 119753

Գումար զրջ. ողջ. 124897

Յուցակ Եթերորդ

Տ. Տ. Ռուբէն Էթէքեան 80, Փ. Տէր Ե. Պալալ 40, Սարգիս Մարտի-ժոս 100, Մարտի Թոնս 30, Կարպետ Վարդանեան 50, Ս. Յ. Աղաճանեան 97, 50, Յովհաննէս Փէմպէճեան 60, Կիրակոսեան 50, Ալէքսանդր Եանք. 292, 50, Վ. Պրատէ 97, 50, Վ. Արիթընսըն 97, 50, Ա. Տէա Զահէր (Երկրաչափ) 50
 Տիգրան մարգարեան 50, Անն 97, 50, Ս. Գոյըզեան 50, Սարգիս Մաճարեան 97, 50, Գ. Արմէնեան 50, Ա. Գաթրճեան 30, Յակոբ Յակոբեան 500, Կոնստան Եղարք 200, Իսմայիլ Հազար Թէրզաքի 97, 50, Բուլլաչէք (Աղէքսանդրիս) 100, Պաղտատար Խաչատուրեան (Իպրահիմի) 1000, Սիմոն Սարգիսեան (Ասիոթ) 2000,

Յ. Սէմէրճեան, Ալֆրէտ Մառոն, Կարապէտ Պամաճեան, Գոլ Ավանեան. 20ական զրէն 100, Գըրիգոր Գարրինեան, Գեղարք Հագի. 10ական զրէն 20

Գումար 5437, 50

Գիր. նախ. ցանկերու 124897

Համագումար 130, 334, 50

Գահիրէ, 23 Փետր. 909

Հ. Բ. Ը. Սիւրճեան Կնիք

Ա.Ռ.Ա.Ջ.ՆՈՐԳԱՐԱՆ ՀԱՅՈՑ
 ԵՂՐԱՐԻ
 ԳՈՐԾԱՐԱՆ ԳՈՐԾԱՐԱՆ
 ԱՋԳ. ԳՈՐԾ. ՎԱՐՇՈՒԹԵԱՆ
 ԹԻՒ 805
 ՊԱՇՏՏԱԿԱՆ
 ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ ԳԱՅԻՐԷՒ ՀԱՅՈՑ
 Ա.Ռ.Ա.Ջ.ՆՈՐԳԱՐԱՆԻՆ

Գահիրէի հայոց Առաջնորդաւանը այսու կը յայտարարէ թէ Բարաքիս Ս. Առողւածամին Եկեղեցւոյ սեփական և Եղիպտոսի Պէհէրայի Միւսթրիէթին Բաֆր Տաւուար Մէրքէզին Սիտի Ղազի գիւղին մէջ Պէպպաւուրի մօտ, 984 ֆէտաան 3 գրաթ և 20 սէհիմ գետինը հինգ վայրկեան հետէ և Մարտի Երկուրիէ ըսուած կայարանէն, որ կը գտնուի Բաֆր Տաւուարէն Տամանհուր տանող Տէլլիթա Լայթի Երկաթ թուղոյ վրայ :

Այս գետինը գնել վաճառողը պէտք է որ տեղւոյն պահպան Մուհամմէտ Ապտուլ Կազի առաջնորդութեամբ հողը այցելեն ու քննեն. որմէ ետքը իրենց office կրնան ներկայացնել և ստորագրել աճարդի Գաթիէին ներքև և իրենց առաջարկելիքը գնոյն 10 առ 0/0ը հնչուելու գրամով իր պահանջութիւն պէտք է յանձնեն Առաջնորդարանին և կամ քաղաքի անուանի պանդաներէն մէկուն մէջ դումարը յանուն Առաջնորդարանին տէֆօ ընեն և ընկալադիրն յանձնեն Առաջնորդարանին :

Թուականէս սկսեալ մինչև երեք ամիս, պայմանաժամ սահմանուած է այս office-ները ընդունելու համար : Այդ ժամանակամիջոցին մէջ գնել վաճառողը վաճառման պայմաններուն կրնան տեղեկանալ Կիրակի և սոն օրերէ զատ ամէն օր առաւօտեան ժամը 9-12 և իրիկունը ժամը 3-5, Առաջնորդարանին Գիւլանատան մէջ ի Պէն Էլ Սուրէն Գահիրէի :

Առաջնորդարանի իրեն կը վերապահէ առաջարկելի ո՛ր և է գին (offre) ընդունելու կամ մերժելու իրաւունքը, մերժման պարագային offre ներկայացնողը Առաջնորդարանէ ոչինչ պահանջելու իրաւունք ունի, ի բաց առեալ իր տուած ապահովու-

ՄԻՆԿԸՐ

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԵՒ ՄԻԱԿ ՆԵՐԿԱՅԱՅՈՒՑԻՉ Ժ. ՆԱՅՏԼԻՆԿԸՐ

Պալաքի փողոց. Խաղնէտարի սեփականութիւն, Պրիմօլ Օթէլի ճիշտ գիմաց. Գաթէ Տը Լա Պուրսի կից

Հին ԵՒ ՆՐ ԱՇԽԱՐՀՆԵՐՈՒ ԲԱՂԱՔՆԵՐՈՒՆ ՄԷՋ ՄԱՍՆԱՅԻՂԵՐ ՈՒՆԻ

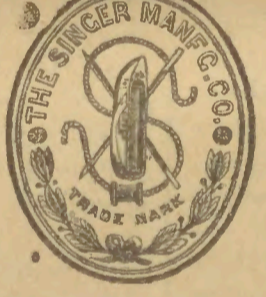
Աշխարհի ամենէն լաւագոյն կարի մեքենաները ՄԻՆԿԸՐներն են ևւ ասոնցմէ մինչև ցարդ 17.000, 000 ծախուած է :

400 և աւելի վկայական ևւ մեքենանով վարահոլած, երաշխաւորեալ մեքենաներ

ԱՄԵՆԷՆ ՄԵՆ ՎԱՐՉԱՏՐՈՒԹԻՒՆԸ
 Ա.Ռ.Ա.Ջ.Ն. ՄՐՅԱՆՍԿ
 Փարիզի 1900 ի Տիկեղերական արուեստանախնային մեջ* սացած է
 ՀԱՅԹԱՅԹԻՉ ԲՐՈՒՄԻՈՑ ՀԱՅԹԱՅԹԻՉ ԱՆԳՂԻՈՑ ԿԱՅՆՐԱԿԱՆ
 ԱՅՆՐԱԿԱՆ ԱՐՔՈՒՆԻՐԻՆ ԵՒ ԹԱԳԱՆՈՐԱԿԱՆ ԱՐՔՈՒՆԵԱՆ
 ՀԱՅԹԱՅԹԻՉ Ե. Ա. ՄԵՆՎԱԿԱՆ ՅԱՆ

Կեղծերէն զղուշանալ, ուշադրութիւն դարձնել իւրաքանչիւր մեքենայի վրայ ՄԻՆԿԸՐ յաւակնչիւն

Գին ՉԱՓԱՆՈՐ

Թեան դումարը, որ իրեն կը վերապահուի այս
 Առաջնորդական փոխանորդ-Յարութիւն Գահ. Յակոբեան
 12 Գնկա. 1908

ԲԱՅՈՒՄ Է ԲԱԳԱՆՈՐԳԱՐՈՒԹԻՒՆ
 ՀՈՎԻՒԻ
 ՇՍԲԱԹԱԹԵՐՈՒ 1909 ՏԱՐԻՈՑ

Բաժանորդագիրը
 Տարեկան 4 Բուրլի
 Վեցամեայ 2 1/2 Բուրլի
 Ապառիկ բաժանորդագրութիւն 2ի ընդունվում.
 Հասցէ Redaction «HOVIVE»,
 Russie Tiflis (Caucase)

ԿԱՐԵՆՈՐ ԱՉԻ
 Գառնեանը համար Գործա-կալներու պէտք կայ գիմել Թերթիս Խմբագրութեան հասցէին :

ԾԱԽՈՒ ԳԻՐԲԵՐ

«Արշալոյս» ի պարբերան մէջ, Շէրիֆ բաշայի պարտէզին գիմաց կը վաճառուին հետեւեալ պրոչիւրները :

Ա. ՊԱԼԵԱՆ
 ԺՈՂՈՎՈՒԹԻՒՆ ՄԱՏԵՆՈՐԱՐԱՆԸ
 Թիւ 1 Թրքուհին 50 սանթիմ
 « 2 Հիւլէն 50 »
 Թիւ 3 պրոչիւրը թիւ հրաշալիք մը բայց ինչ ինչ նկատուանքով զանց կընենք անուան իշխասակի կարծ ժամանակի մը համար. գինն է մէկ Փրանք : Դիմել Արշալոյսի Խմբագրութեանէն զատ Հեղինակին հասցէին օր է.
 Mr. A. Balian
 Le Caire

ՄԸՄՍԱՐ ԳԵՈՐԳ ԱՆՃԱՃԵԱՆ

Կը հայրաշրէ տուեր, որանակալ փոխաստորիսններ, կանաւորեալ սեմեակներ, հարի, խանութի ևւ կարածներու փոխանցման գործաւորութիւնն :

Իր կեղծերնաւորին է Պաղար Մուրուրի դրան քովի երկու սրճարանները ամէն օր ժամը 7 էն մինչև 12 կէս օրէն առաջ, և ժամը 2էն 3ը կէս օրէն յետոյ :